

פרדסון קר ל מס' 12/ג

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
שהתקיימה כיום ב', ט' בכסלו תשי"ז - 2.12.57 בשעה 10.30.

- השתתפו:
- נ. ניר - היו"ר
  - א. גלסטמן
  - ב. מזניה
  - ע. איכילוב
  - ד. בר-רב-המי
  - ה. ברגר
  - ז. ורהפטיג
  - י. כטיס
  - ב. לוקר
  - י. שופטן

- יוזמים:
- פ. רוזן - שר המשפטים
  - ח. כהן - היועץ המשפטי
  - א. ירין - המשנה ליועץ המשפטי
  - ה' שלגי - משרד המשפטים
  - ה' רוזנטל - משרד המשפטים

ה' סינץ - היועץ המשפטי למשרד התעבורה
י. גיא - משרת ישראל.

סדר-היום: חוק לתיקון פקודת התעבורה.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר נ. ניר:

חוק לתיקון פקודת התעבורה.

טעמי 10. (המשך)

כאן הציע סנהל בתי-המשפט שר המשפטים יקבע את
סטפר שופטי התעבורה.

היו"ר נ. ניר:

ה' סינץ:
יש סעיף דומה בחוק בתי המשפט, סעיף 23(א), שהכנסת
קיבלה אותו. הטידורים יהיו כאלה שבכל בית-משפט
יהיה שופט אחד שופטי השלום הרגילים, ויוזמן מספר טוים של שופטי
תעבורה מיוחדים. בקשר עם סוג העבודה והיקף העבודה בכל מקום, רצוי שתהיה
לשר המשפטים אפשרות לקבוע את המספר הדרוש של שופטי התעבורה.

אם מבחננו קובעים שהוראות חוק השופטים יחולו על חוק
זה, לא כל ק ברור לי מדוע יש צורך בהוראה זו;

ד. בר-רב-המי:

הוחלט: לקבל את ההצעה האוטרת לקבוע בסעיף קטן (2)
שר המשפטים יקבע את מספר שופטי התעבורה.

ח. כהן:

לטעיף-קטן (2) (ב): בישיבה הקודמת הוצע שלא ייגמר כמון שהמשכורת תיקבע על-ידי מישהו, אלא שהיא תהיה כמשכורתם של שופטי השלום. אני חושב שיש בזה הרבה טעם.

א. אלטמן:

צריכה להיות קונפנסציה על הזמניות.

ב. אזניה:

אני מציע לכתוב במקום "על-ידי ועדת הכספים של הכנסת" - "על ידי הכנסת, והכנסת רשאית להטמין את ועדת הכספים לעשות זאת, אם תמצא לנכון".

היו"ר ג. גיר:

מה פירוש "תנאי שירות"?

ח. כהן:

הכוונה היא לשלוח אותם ממקום למקום, להושיבם בלילות וכו', דברייטשאינם כלולים בתנאי השירות של שופט דגיל. כמובן שהם יהיו זכאים לתנאי אש"ל טיפוחים, משלום עבור יעוץ נוטפות, דברים שיהיה צורך לקבוע אותם.

א. ידין:

הייתי אומר: "משכורתו של שופט תעבורה והתשלומים האחרים שישולמו לו בתקופת כהונתו, ייקבעו על-ידי -".

ח. כהן:

לטעיף-קטן (3): לשופטי בית-המשפט יש לא רק כמעט סטוים אלא גם סמכויות סטוייסות, להזמין עדות, לעזור וכו'. לגבי עניינים אלה, סמכותו של שופט תעבורה כסמכותו של שופט שלום, אלא שסמכות השיפוט שלו מוגבלת לעבירות תנועה בלבד.

בטעיף-קטן (4) הייתי אומר: "אין הוראות אלה באות לגרוע סמכות כל מי-משפט אחר". אין אצלנו שופטים בעלי סמכות; בתי-המשפט הם בעלי הסמכות.

הוחלט: 1. לנטח את טעיף-קטן (2) (ג) כך: "משכורתו של שופט תעבורה והתשלומים האחרים שישולמו לו בתקופת כהונתו, ייקבעו על-ידי החלטת הכנסת, והיא רשאית להטמין לכך את ועדת הכספים; החלטות לפי פסקה זו יפורטו ברשומות".

2. לקבל את טעיף-קטן (2) (ד) ללא שינוי.

3. לקבל את טעיף-קטן (3) ו (4) ללא שינוי.

ה' סיני:

בקשר לתיקון שנתקבל בטעיף-קטן (1) בישיבה הקודמת, הרי לפי פקודת התעבורה יש חוקי עזר. מטעם לפי פקודת הפרטנות תקנה תכלול חוק עזר, אבל במקומות אחרים מדובר גם על תקנות וחוקי עזר, וחושבני שמוטב לכתוב בטעיף-קטן (1): "תקנות, צווים וחוקי עזר".

הוחלט: לקבל את ההצעה לכתוב בטעיף-קטן (1): "תקנות

צווים וחוקי עזר".

טעין 9.

ה. כהן: הצעתי היא לכתוב "דינו שלילת רשיון הנהיגה או שלילת רשיון הרכב לתקופה שבית-המשפט יקבע, בוטף על העונשים האסורים", וזאת במקום כל הסייפה, החלה שהחלה "דינו".

ה' טינץ: טעין 12 דן בענין של שלילת הרשיון.

ה. כהן: אם קובעים בחוק זה עונש טיניסוס, לדעתי, העונש הנכון איננו מאסר בלא שלילת רשיון או בליגטורית. יחד עם זאת אני מציע לטחוק את הגדלת העונש לחמש שנות מאסר. שלושה חדשי מאסר הוא העונש הטכסיטלי שבית-המשפט בישראל נתן אי-פעם על עבירת תעבורה, וזאת אחרי שהכנסת החסירה בעונשים.

ה' טינץ: אני מציע לדון על טעין זה יחד עם טעין 12.

ה. כהן: ההבדלים בין הטעיפיה הקטנים בטעין 12 הם קטנים, הייתי מציע במקום טעין אחד: "אם נתחייב הדם בדין על עבירה כמאסר (המדובר על עבירה לפי כל הטעיפיה-קטנים ואלה, ללא הבדל, שאנחנו יכולים לקרוא לזה "עבירת תעבורה") בטווח שלוש השנים שקדמו לעושה עבירה, יהיה פטול סלקבל החזיק רשיון נהיגה לתקופה של ששה חדשים מיום החיוב בדין, זולת אם הורה - - - "וכו". זה מאסר שבלי הרטעה קודמת, לא תהיה שלילת רשיון.

י. שופטן: בכל זאת צריכים להבדיל בין עבירות טכניות ועבירות נחרות.

ה. כהן: אפשר למסר "כל הרטעה בשל עבירות תנועה שאינן עבירות קנט" על-ידי כך אנחנו מוציאים סכלל זה את עבירות התנועה הקלות.

ה' טינץ: הכוונה היא להחסיר לעומת החוק הקיים. הייתי שומר על האפשרות של שלילת רשיון במקרה של עבירה חסורה מאוד גם אם היא נעברה בפעם הראשונה. למקרים האחרים הייתי מקבל את הצעת היועץ המשפטי, והוציאת סכלל עבירות אלה את עבירות הקנט.

י. גיא: הטעין הזה נראה לי מכזרי מאוד וטרורקט טן הטעימות הקיימת. מתוך מחקר התאונות, אנחנו יודעים שהתוצאה של העבירה היא סקרית בהחלט. תאונה שנגרמה על-ידי עבירה יחסית קלה גורמת לפעמים למותו של איש או לפציעתו הקשה. מאידך, עבירה הנחשבת לחסורה סתמיסת לעתים בלא כלום או בנזק קל.

אני מסכים עם היועץ המשפטי שהעלאת עונש המאסר לחמש שנים לא תביא לטינוני המצב. מאידך אינני מסכים אתו באשר לשלילת הרשיון, כי לא בכל מקרה היא העונש המתאים. חושבני שבמקום להעלות את העונש לשלוש לחמש שנים, רצוי היה לקבוע עונש מאסר טיניטלי, אשר שופט יוכל שלא להטילו על-ידי פסק-דין טנוטק. נדמה לי שבכך היינו מטיגים יותר.

ב. אזניה:

אינה יכולה להיות תהום כזאת בין דיבורינו בפוטנטי ובין החלטותינו בוועדה. אין ברירה אלא להחמיר לפי התוצאה, ולא רק להתחשב בצד הטובייקטיבי, ואני בעד זה שמשאיר את ההצעה כפי שהוצעה על-ידי המשלה. זה במסגרת אכזרי, אבל מריכה להיות שלילת רשיון כשהתוצאה היא חטורה. צריך להגיש את הנהג לכך שיפחד מפני התוצאה, וזאת נשיג על-ידי שלילת רשיון.

ח. כהן:

על סמך ההוראה של מאסר סיניטום יום אחד לא יכנס לבית-הסוהר. האופט תמיד ימלא ניטוקים כדי שלא לשלוח אדם לבית-סוהר. לכן אני מציע במקום זאת, סוהר סיניטום, שלילת רשיון או בליגטורית.

פ. רוזן:

אפשר לחשוב על אלטרנטיבה אחרת: מאסר סיניטום או בליגטורית, או שלילת רשיון. ז"א, אפשר שלא לשלול את הרשיון, אבל אז יהיה מאסר או בליגטורית. כטוב, אפשר יהיה גם להטיל את שני העונשים.

א. אלטמן:

מדוע צריכים לחכות לתוצאות חטורות של העבירה? העונש צריך להיות חטור במקרה של עבירה ועלולה להבצא לתוצאות חטורות.

ח. כהן:

אז יש עונש טכניטאלי של שלוש שנות מאסר. עונש סיניטלי מבחנני מציעים רק במקרה שיש לאדם הרשעה קודמת או שהוא גרם לתאונה חטורה.

י. שופמן:

אולי כדאי להנהיג שלאחר שלילת הרשיון, כדי לחדש אותו, יהיו תנאים חטוריים, והדבר לא ייעשה באופן אוטומטי.

ח. כהן:

זאת אפשר לעשות בתקנות.

ה' סינר:

אבל אינני יודע אם זה עונה על הבעיה.

ח. כהן:

אשר להצעתו של שר המשפטים, אני מתנגד לכל מאסר סיניטום. אני חושב שזה אונס של השופטים לעשות דברים הטובגדיה למפונם, ודבר זה אינו יכול להצליח. הוא יביא רק לריבוי הבקשות אל היועץ המשפטי להפסיק את המשפטים לפני שהם מגיעים אל השופט. חוץ מזה אני חושב שעונש מאסר הוא עונש משפיל שבו לא טעם ולא תועלת, אם אדם יושב במאסר לחודש ימים, אי-אפשר לעשות אתו דבר. והיום מכניסים אנשים לבית-סוהר כדי להחזירם לטוב. גם אינני מאמין שהעונש הזה מרתיע, מפני שכל אחד מכיר את השופטים שלנו ויודע שהם לא ישלחו אותו לבית-סוהר, ואם יעשו זאת, יצרפו הטלצה להעטיקו מחוץ לבית-סוהר. כטוב, אינני מתנגד לכך במקרה שמשאירים את הטיפא המאפשרת לשופט, על-ידי פסק-דין טנוסק, שלא להטיל עונש מאסר סיניטלי. כאסור, אני חושב שיש עונש אחד במקרה זה שיש לו השפעה מרתיעה ומחנכת, והוא שלילת רשיון או בליגטורית. לכן הייתי מציע למחוק סעיף 9 את הטיפא, להציב נקודה אחרי הטלים "דינר מאסר שלוש שנים או קנס 3000 ל"י" ולהעביר את כל היתר-לטעיף 12.

ח. כהן : בסעיף 12 אני מציע להשאיר ללא שינוי את הפיסקות הראשונות, ובמקום פיסקות (4) (5) ו-(6) לאמר: "נתחייב אדם בדין על עבירת-תנועה שאיננה עבירת-קנס, ובשלוש השנים שקדמו לזוהר עבירה נתחייב בדין על עבירת תנועה שאינה עבירת קנס, יהיה פטול מקבל או שהחזיק רשיון בהיגה לתקופה של ששה חדשים מיום החיוב בדין, זולת אם הורה בית-המשפט על פסילה לתקופה ארוכה יותר."

ב. אזניה : אני חולק על כך שאסור להדריך את השופט על-ידי עונש טיניטום. איך נוכל לזוז מהנוהג הזה של מתן עונשים נמוכים מן הדרוש לקיום חברה תקינה בישראל? אדם נמלט מעונש מצלנו, אם מפני נימוקים פסיכולוגיים ועם בגלל ההקלה בעונשים. ובענינים של חיים ומוות אינני יודע מדוע אסור לנו להכריח את השופט להסביר לנו מדוע על אף זה שאנחנו מחייבים אותו לתת מאסר טיניטלי, הוא נמנע מלעשות זאת. יסביר את הדבר לציבור. אחרת לא נזוק מן המצב הקיים במשט הענישה. העבירות הולכות ומתרבות, והעונשים אינם גדלים.

אני גם חולק על דעתו של היועץ המשפטי שעונש של חודש מאסר אינו מספיק על אדם ואינו מחנך אותו. צריך רק להיגמל מהפטול הסוציאלי שאנשים נכבדים, שולחים אותם לעבודות חוץ, ואנשים שאינם נכבדים, שולחים אותם לבית-סוהר. צריך לחדול מזה. אם שולחים אדם לבית-סוהר, הוא צריך לשבת בבית-סוהר. זה מחנך מאוד.

לכן אני מציע להשאיר את סעיף 9 כפי שהוצע על-ידי המשטלה.

היו"ר ב. ניר : אם היועץ המשפטי מחייב את הו"ט לשלול את רשיון הנהיגה במקרים מסויימים, הרי גם זוהי הדרכה לשופט. כך שהבעיה אינה עקרונית, של הדרכה או אי-הדרכה לשופטים. כולנו מקבלים שפותר לתת לשופטים הדרכה. השאלה היא איזה עונש לקבוע כאן, ובענין זה אני נוטה לדעתו של ח"כ אזניה, שאם יהיה גם עונש מאסר, זה על כל פנים ל יזיק.

ע. איכילוב : אני בעד זה שאדם החוזר על העבירה ייענש באופן יותר חמור. אבל אני בעד הוצאת התוספת של גרימת חבלה לרכוש וכו'. גם אם אינו נגרם נזק, צריך להיות אותו דין.

הנחלט : לקבל את הצעת ע. איכילוב האוסרת להוסיף למסגרת של עבירות אשר עליהן ייקבע עונש טיניטום, עבירות חמורות נוספות, גם גלי התוספת של גרימת תוצאות חמורות.

ח. כהן : הצעתו של ח"כ איכילוב אוסרת: נתחייב אדם בדין על עבירה שהיתה יכולה לגרום לתאונת-דרכים - " זה טעמים על התביעה חובת הוכחה שקשה לעמוד בה.

ה' טינץ : הצענו מספר עבירות שגוררות עונש טיניטום גם אם הן נגרמות בפעם הראשונה, לגבי נהיגת כלי רכב שהוצאה עליו הודעת אי-שילוש, אי-הארה, אי-האטה לפני ספג רכבת וכו'. אנחנו לא הצענו להחמיר עד כדי כך. לגבי עבירות אלה הצענו עונש טיניטום רק במקרה של עבירה שניה.

ח. כהן:
אני חושב שמה שהצענו כאן הוא חוסרת הדין הגדולה ביותר ומשך להציע, ואינני חושב שיש לחייב את השופט לשלול רשיון במקרה שדנו עובר עבירה בפעם הראשונה, אם אינה מן החסורות ביותר כפי שהצענו, וזו גם לא גרמה לכל נזק.

ע. איכילוב:
אני מציע לחוק את המלה "חסור" ולהשאיר: "תמונה בה נגרמה חבלה או נזק רכוש". אני רוצה וכל מקרה של תמונה יכנס לבית-המשפט.

ב. אזניה:
הייתי מציע "בה נחבל אדם או נגרם נזק חסור לרכוש". כמו כן אני מציע להוסיף לעבירות החסורות סתייגות שלילת רשיון גם בפעם הראשונה, את העבירה של שימוש ברכב שהוצאה עליו הודעת אי-שימוש.

ה' טינץ:
אשר להצעת היועץ המשפטי לאחד את סעיפים קטנים (4) ו-(5) ו-(6) בסעיף 12, הייתי מציע לצמצם זאת לעבירות החסורות בתוספת, ולא הייתי כולל בזה כל עבירות תנועה שאינן עבירות קנס.

ח. כהן:
ממילא בכל המקרים טובאים הנאשמים לדין לפי סעיף 33(ב) לתקנות התעבורה: רשלנות פנהיגה. בין כך ובין כך אין שום משמעות בקטלוג המפורט של העבירות.

י. גיא:
עבירה כמו אי-סירה על טרחק סתמים, יכולה להיות חסרה מאוד בכבישים בין-עירוניים, והיא בלתי נסנעת בתוך הערים. חושבני שהכרחי לעבור על הרשימה ולראות באיזו מידה אפשר לקבל את הצעת היועץ המשפטי להחיל את החסרה על כל עבירות תנועה שאינן עבירות קנס, או שיש לפרט על אלו עבירות תחול ההוראה.

הוחלט: 1. לקבל את הצעת ב. אזניה להוסיף לרשימת המקרים בהם תהיה שלילת רשיון או בליגטורית גם במקרה של עבירה ראשונה, את העבירה של שימוש ברכב שהוצאה עליו הודעת אי-שימוש.

2. לקבל את ההצעה שלגבי שלילת רשיון או בליגטורית במקרה שנגרמה תמונה, הנוסח יהיה "נחבל אדם או נגרם נזק חסור לרכוש".

3. לקבל את ההצעה לכתוב בסעיף 9 כי עונש המינימום יכול להיות או מאסר מינימום או שלילת רשיון.

4. לקבל את הצעת היועץ המשפטי לאחד את סעיפים קטנים (4) ו-(5) ו-(6) בסעיף 12.

משרד התחבורה יביא לישיבה הבאה רשימת עבירות שאינן עבירות קנס, שלגביהן תחול ההוראה של עונש מינימום במקרה שייעברו בפעם השניה, לאחר שיבדוק את רשימת עבירות התנועה שאינן עבירות קנס.

הועבר אלינו החוק לתיקון פקודת ביטוח כלי רכב
סבועיים. אולי אפשר להעבירו לוועדת השנה?

היו"ר ג. ניר:

הייתי מציע שהחוק יידון בטלימת הוועדה.

פ. רוזן:

מה בנוגע לחוק ההוצאה לפועל?

היו"ר ג. ניר:

הייתי מציע לחכות עד לוועדת השנה לחוק ההתיישבות
התפנה מעבודתה בחוק ההתיישבות, ואז היא תוכל לשל
בו.

א. כהן:

אני בעד זה שהחוק יידון בטלימת הוועדה בדרך כלל
אני בעד זה שטלימת הוועדה תחלק לשתי ועדות,
והחוקים הטובים כפני הוועדה יתחלקו בין שתי הוועדות השלה, בטכנות טריות,
ורק בחוקי היסוד בדרך בטלימת הוועדה.

ע. איכילוב:

זוהי הצעה שהטכנית, ואי-אפשר להחליט עליה בהרכב
זה.

היו"ר ג. ניר:

לפני שאני נועל את הישיבה אני רוצה לבקש טליחת
הוועדה על שאחזרתי לעבודה בוועדה בלמעלה סחודש ימים, ואני רוצה בעמכם
ובשמי להודות לסטלם שקוסי ח"ב בר-רב-האי בעד עבודתו הפוריה במשך
הזמן הזה.
ביום ד' בעטוק בחוקי היסוד (הכנסת),

הישיבה נבעלה בטעה 12.45.